

Vplyv technologických inovácií na ekonomiku krajiny

Či už ide o inovácie v konkrétnom podniku, alebo o trendy v celej krajine, v oboch prípadoch ide o hľadanie posunu s prejavom v ekonomickej činnosti. V jadre inovácií je práve technologický pokrok jedným z najdôležitejších atribútov, ktorý posúva hranice a limity ktorejkoľvek ekonomiky. Technologické zručnosti tak zastávajú jednu z oblastí v ktorej dopyt neúmerne prevyšuje ponuku.

O inováciách sa často hovorí, merajú sa prostredníctvom rôznych rebríčkov, ktoré sú cieleňé buď na inovatívne spoločnosti, výrobky alebo krajiny. Inováciu je však ťažké definovať a preto pre nich neexistuje všeobecne akceptovaná definícia. Na dosiahnutie technologického pokroku je potrebné získavanie dostatočného množstva finančných zdrojov. Ako prvé si sa preto pozrieme na financovanie vedy a výskumu,

ktoré ukazuje na istú prioritizáciu výskumu a ktoré sa v jednotlivých krajinách výrazne líši. Výdavky v sebe zahŕňajú verejné aj súkromné zdroje určené na zvyšovanie poznatkov a ich využívanie v praxi.

Izrael je štátom, ktorého výdavky do technologických inovácií dlhodobo prevyšujú investície ostatných krajín. Hoci sa na svetovom HDP podieľa v súčasnosti len približne 0,5 percentom, izraelské hospodár-

V tomto čísle:

Inflácia v Rusku spomaľuje

ČNB zdvihla hlavnú úrokovú sadzbu pri boji s infláciou

Priemysel Eurozóny sa trápí

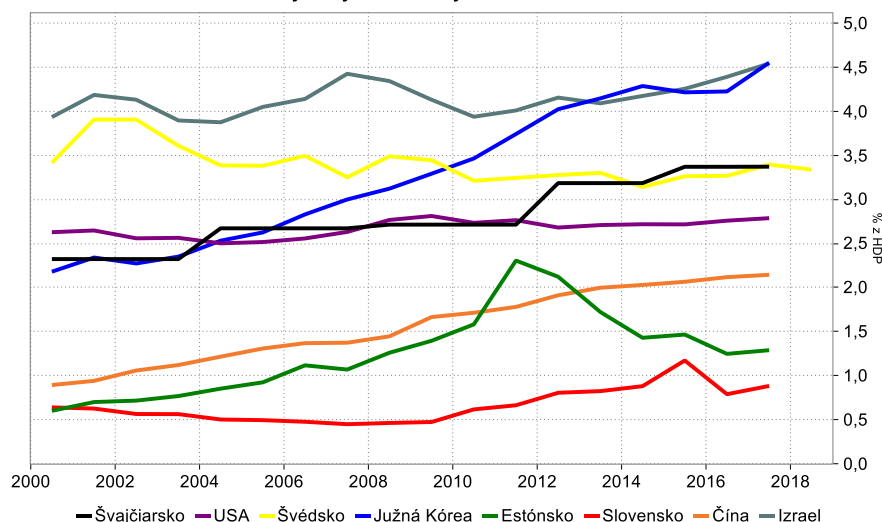
Zahraničný obchod Nemecka je v útlme

Slovenský priemysel preberá nemecký trend poklesu

Deficit rozpočtu verejnej správy SR sa môže prehĺbiť

stvo je charakteristické vysokou technologickou úrovňou produkcie a značne prevyšuje ekonomiky svojich blízkových susedov. Izrael si uvedomuje, že vzhľadom na nedostatok prírodných zdrojov musí byť jeho hlavnou hybnou silou ekonomického rozvoja veda a výskum. Celkové výdavky na jeho podporu v roku 2017 predstavovali 16 mld. USD (4,5 % z HDP), z toho dve tretiny bola tvorená súkromným sektorom. Význam sa kladie hlavne na IT, medicínu, biotechnológie, nanotechnológie ale aj zbrojárstvo. Z dvadsiatich piatich celosvetovo najúspešnejších liekov, ktoré boli vyvinuté v priebehu posledného desaťročia, bolo sedem úplne alebo z veľkej časti vyvinuté v Izraeli. Nedostatok tradičných zdrojov energie vedie krajinu k využívaniu obnoviteľných zdrojov. V prepočte na obyvateľa sa stal najväčším používateľom solárnych ohrievačov vody, využíva ich až 93 percent domácností. Inovatívni sú

Výdavky na vedy a výskum ako % z HDP

aj v poľnohospodárstve, kde podporujú moderné metódy.

Jedným zo štátov, ktorý v posledných rokoch rapídne zvýšil svoje investície na podporu výskumu a vývoja je Južná Kórea. Ázijská krajina tak urobila obrovský pokrok a zmenila sa na globálne centrum výskumu a technológií. Južná Kórea je 11. najväčšou svetovou ekonomikou a radí sa medzi technologicky najvyspelejšie krajiny sveta. Vďaka investíciám v oblasti výskumu a vývoja sa stala svetovou jednotkou v oblasti mobilných telefónov, displejov, polovodičov, lodiarstva a automobilovom priemysle. Výdavky sú tvorené predovšetkým súkromným sektorom, kde až na 75 % podieľajú veľké korporácie. Zvyšných 25 % tvoria vládne dotácie, z toho verejné výskumné centrá 15 % a prestížne univerzity 10 %. Privátne zdroje predstavujú viac než v iných krajinách, najmä vďaka technologicky orientovanému manažmentu takých gigantov akými sú Hyundai Motors, Samsung a LG.

Zaujímavým prípadom je Švédsko, ktorého špecifikom je zákonom limitovaná veľkosť ministerstiev a iných orgánov štátnej správy. Z tohto dôvodu sú mnohé úlohy v oblasti riadenia inovácií zverené vládnym agentúram a nie priamo ministerstvám. Vo februári 2015 inicioval švédsky premiér založenie poradného orgánu vlády - Národnej inovačnej rady, v ktorej sú zastúpení predstavitelia vlády, podnikateľskej sféry, odborov a vedeckej komunity. Služi ako kontaktné miesto so zámerom posilniť inovačnú kapacitu, pritiahnuť záujem zahraničných partnerov a podporovať inovačný potenciál krajiny. Vládne financovanie výskumu a vývoja sa za posledné desaťročie zvýšilo o 25 percent vďaka čomu je v krajine prítomná kultúra spolupráce v oblasti inovácií medzi priemyselnými podnikmi, akademickou obcou a verejným sektorom. Švédsko patrí medzi krajiny s najväčším podiel výskumníkov v aktívnej populácii (1,25 %). Technologický pokrok za pomoci podpo-

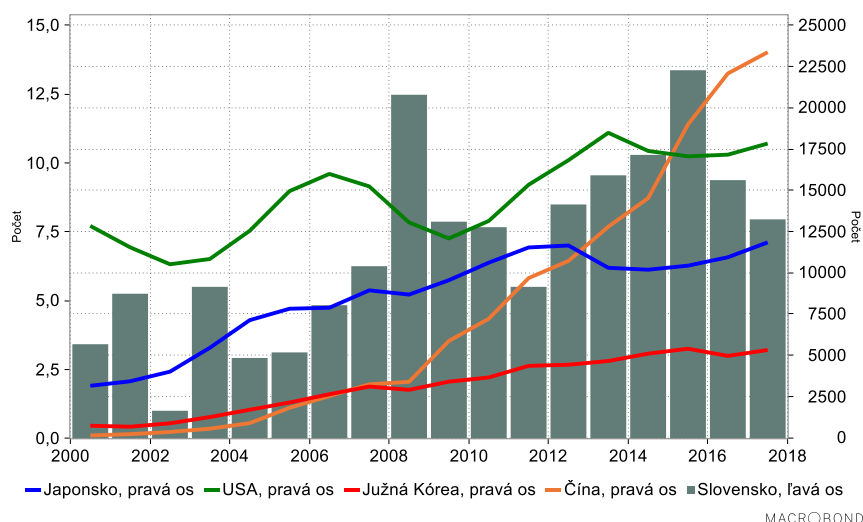
ry zo strany štátu sa prejavuje napríklad v elektrifikovaní ciest, ktoré slúžia na nabíjanie elektromobilov počas jazdy, keď v roku 2019 spustili už tretí projekt. Švédsku sa tiež podarilo zaviesť súdržnú národnú politiku recyklácie, ktorá spočíva v spaľovaní odpadu. Vďaka svojej revolučnej technológií tak už niekoľko rokov dokážu spaľovať až 99 percent odpadu, pričom vzniknutá energia sa dostáva priamo do domácností a vyhríeva ich tak aj počas zimy.

Ďalším z dôležitých ukazovateľov inovačnej výkonnosti krajiny je aj počet patentových prihlášok. Medzi najlepšou štvoricou podľa počtu patentov sa nachádzajú až 3 ázijské krajiny. Okrem Číny, ktorá sa od roku 2016 dostala na prvé miesto sú to Japonsko a Južná Kórea. Celkovo boli vlni v Ázii prihlásené takmer dve tretiny celosvetových patentov, pričom pred desaťročím to bola necelá polovica. Čína je vo svete stále známa problémami s kopírovaním výrobkov, aj keď sa od začiatku 90. rokov výrazne posunula a už prakticky nie je odkázaná na kopírovanie populárnych produktov zo „Západu“. Koncept duševného vlastníctva z právneho hľadiska má v krajine pomerne krátku históriu. Môžeme o ňom hovoriť až od prelomu 80. a 90. rokov minulého storočia, keď sa Čína začínala otvárať svetu. Aj z tohto dôvodu je Čína v oblasti práva duševného vlastníctva veľmi špecifická. Z týchto dôvodov

by si mali podniky pred vstupom na čínsky trh uvedomiť nasledovné rozdiely v chápaní duševného vlastníctva medzi Čínou a západným svetom. Čínske patenty sa najviac týkajú telekomunikácií, elektrotechniky, počítačových a zdravotníckych technológií. Čína veľmi výrazne podporuje inovácie a patenty s cieľom zlepšiť domácu kreativitu a znížiť závislosť na zahraničných technológiách. Práve ochrana duševného vlastníctva sa výraznou mierou prispela na eskaláciu obchodnej vojny s USA.

Najväčšia ekonomika sveta, ktorá predstavuje približne 25 % celosvetového nominálneho HDP, je domovom najväčšieho počtu globálnych high-tech firiem, krajinou špičkových univerzít (170 amerických univerzít sa nachádza v rebríčku top svetových univerzít) a lídrom v oblasti výskumu a vývoja. Výborné podmienky pre technologický rozvoj poskytujú inovačné centrá (Silicon Valley, Boston, New York, Austin a pod.). Pre inovatívne spoločnosti ponúkajú príležitosť pre nadviazanie partnerstiev, vývoj produktov, ale tiež pre získavanie kapitálu. Aj vďaka tomu v krajine vznikli tie najväčšie technologické spoločnosti ako Apple, IBM alebo Amazon. Napriek vysokej konkurencii sa na americkom trhu presadzujú aj niektoré slovenské technologické firmy. Najväčšiu prítomnosť v USA má firma ESET s pobočkou v San Diegu. Čoraz viac sa darí spoločnos-

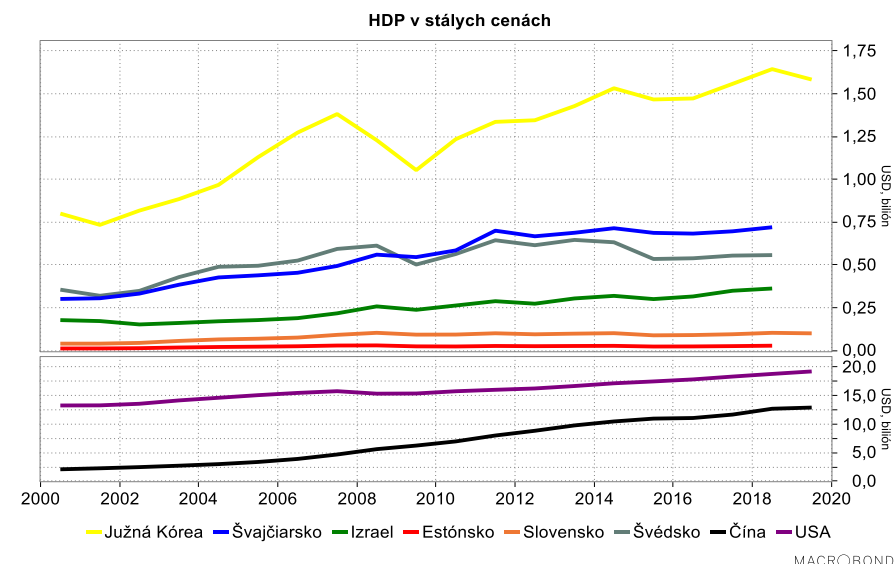
Patentové prihlášky v oblasti výskumu a vývoja

ti sli.do, ktorá má pobočku v New Yorku a San Franciscu. Spoločnosť Kuruc Company zase vyrába od roku 2011 prostredníctvom partnerskej firmy ReWall Materials recyklované stavebné materiály v štáte Iowa. Postupne sa presadzujú aj viaceré startupy.

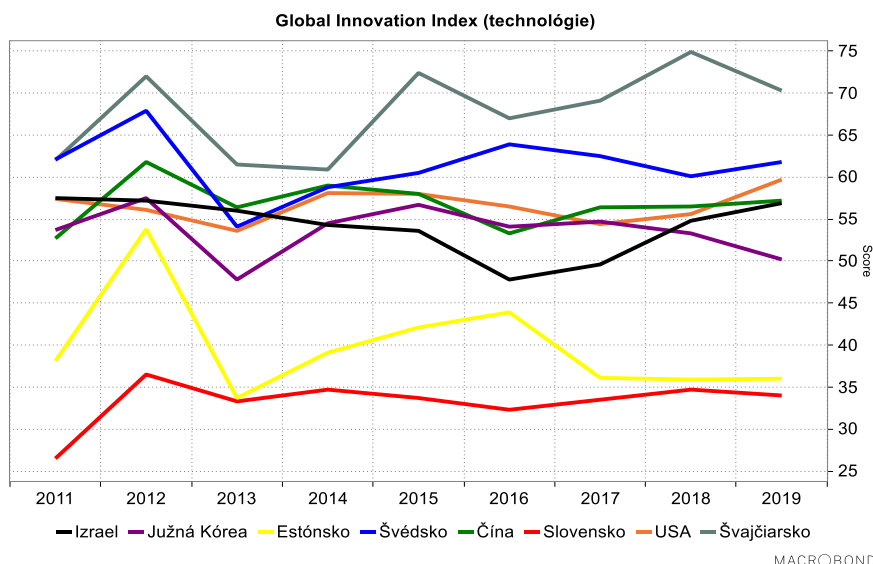
Ďalším z hodnotení technologickej vyspelosti je aj Global Innovation Index, ktorý porovnáva 129 krajín na základe 80 ukazovateľov. Okrem tradičných meraní ako sú investície do výskumu a vývoja, patenty a ochranné známky, zahŕňa aj novšie ukazovatele vrátane tvorby mobilných aplikácií alebo vývozu high-tech technológií. Za najinovatívnejšiu krajinu podľa tohto rebríčka sa považuje Švajčiarsko, ktoré už od roku 2011 nepretržite zastáva prvé miesto. Až dve tretiny výskumu vo Švajčiarsku sa financujú z súkromných zdrojov. Veda je vo Švajčiarsku dlhodobou prioritou všetkých vlád. Financuje najmä základný výskum priamo cez výskumné programy, štipendiá či prácu vedcov vo výskume. Vo Švajčiarsku má sídlo aj množstvo medzinárodných či globálnych vedeckých organizácií. Najznámejšia je centrála Európskej organizácie pre nukleárny výskum (CERN) s jej urýchľovačom častíc, ktorý je zrejme najznámejšie vedecké zariadenie na svete.

Slovensko je dlhodobo na európskom chvoste z pohľadu investovania do výskumu a vývoja. Ekonomika vykazuje viacero problémových

bodov ale s ohľadom na obmedzené zdroje krajiny je vhodné sústrediť úsilie aj prostriedky na menší počet priorít. Pri tom treba uplatniť moderné prístupy v oblasti podpory rozvoja inovácií a venovať sa najmä najperspektívnejším oblastiam s vyššou pridanou hodnotou. Slovensko je krajinou s jedným z najmenších počtov podávaných patentov v Európskej únii. Aktivita slovenských podnikov v ochrane intelektuálneho vlastníctva sa síce mierne zvýšila, keď v roku 2018 podali celkovo 50 žiadostí o registráciu patentov, čo je takmer dvojnásobne viac ako v roku 2014. Napriek tomu to bolo však výrazne menej ako napríklad spoločnosti z Česka, ktoré registrujú každoročne v priemere zhruba päťnásobne viac patentov, v roku 2018 ich zaevidovali 241. Príčinou môže byť nízka štátna podpora ale aj zle nastá-

vená legislatíva, či chýbajúca infraštruktúra. Ako príklad v tomto smere nám môže poslúžiť Estónsko, ktoré čoraz viac priťahuje pozornosť sveta vďaka inovatívnym riešeniam. Štát prostredníctvom vládnych výdavkov zabezpečil internet a počítače do všetkých škôl, IT je súčasťou základného vzdelania a aj tí chudobnejší tak nezaostávajú v prechode na moderné technológie. Niektoré školy si dokonca pridávajú ako nadštandard vlastné predmety, napríklad robotiku. Estónsko je všeobecne známe ako líder v e-governmente a digitalizácii. Pomocou svojho čipu a elektronického podpisu môžu Estónci už od roku 2005 voliť cez internet. V krajine je v súčasnosti možné vykonávať až 4-tisíc služieb online, vrátane podávania daňového priznania alebo stavebného povolenia. Estónsko má dlhodobú ambíciu byť vyspelou ekonomikou založenou na myšlienkach, inováciách a vývoji, aby ho bolo možné porovnávať s najvyspelejšími krajinami a preto až 47 % zo všetkých zdrojov na podporu výskumu a vývoja v krajine tvoria štátne výdavky. Často je však potrebné zlepšiť dostupnosť, prístupnosť a efektívnosť priamej verejnej podpory pre výskum a inováciu a ďalších stimulov zameraných na podnecovanie podnikového výskumu a vývoja s cieľom zabezpečiť, aby verejná podpora priniesla dodatočné súkromné investície. (ju)

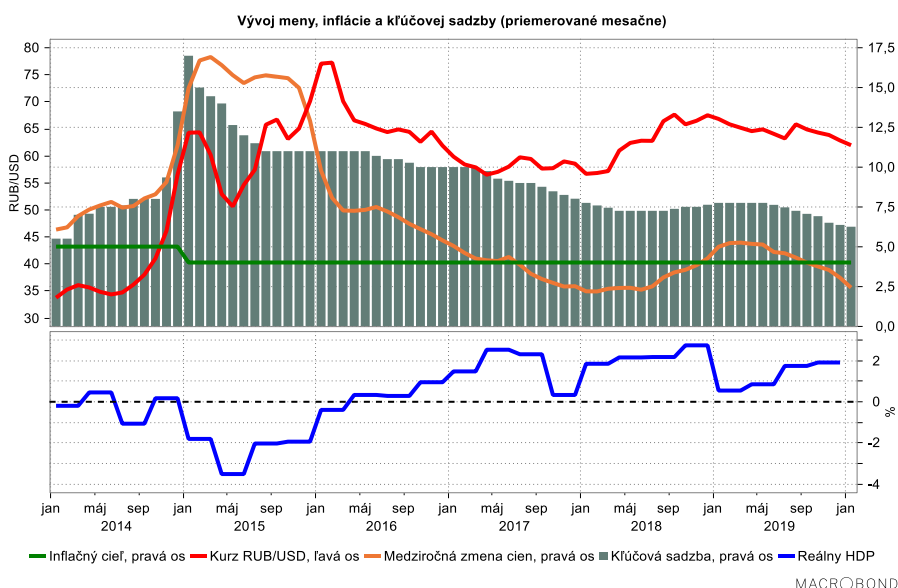

Rusko znížilo hlavnú úrokovú sadzbu

Medziročný nárast cien v Rusku opäť spomalil. Nové dáta za január poukazujú na 2,42 %-né navýšenie cenovej hladiny v porovnaní s rovnakým obdobím roka 2018. Celková inflácia v krajine sa tak už piaty mesiac drží pod cieľom, ktorý si stanovila Ruská centrálna banka na úrovni 4 %. Po piatich zníženích základnej úrokovej sadzby v minulom roku (zo 7,75 % na 6,25 %) tak tento týždeň prišlo ďalšie zníženie na 6 %, ktorého cieľom je podporiť inflačný rast v ekonomike. Celoročný inflačný priemer dosiahol 4,31 %. Jadrová inflácia dosiahla v januári 2,66 %-ný medziročný nárast. Celkový výkon ruskej ekonomiky ukončil rok 2019 s reálnym medziročným nárastom o 1,31 %. Ruská ekonomika tak v uplynulom roku vyprodukovala tovary a služby v celkovej hodnote 90,56 bilióna rubľov (1,4 bil. dolárov) vyjadrené

v stálych cenách. Nominálne to bolo 109,36 bil. rubľov (1,69 bil. dolárov), čo predstavovalo 5,28 %-ný medziročný nárast v nominálnom vyjadrení. Spomalenie hospodárskeho rastu bolo v uplynulom roku citeľné reálnom ako aj nominálnom vyjadrení. V tomto smere je uvoľňovanie menovej politiky zároveň nástrojom na podporu spotreby,

investícií a v konečnom dôsledku aj hospodárskeho rastu. Kurz rubľa aj po sérii znižovania hlavnej úrokovej vykázal za minulý rok trend posilnenia (posilnil o necelých 8 rubľov resp. o 11 %), ktorý sa však zastabilizoval a od začiatku tohto roka mu po posledných oslabeniach vieme pripísať priemernú hodnotu 62,35 rubľov za dolár. (jv)

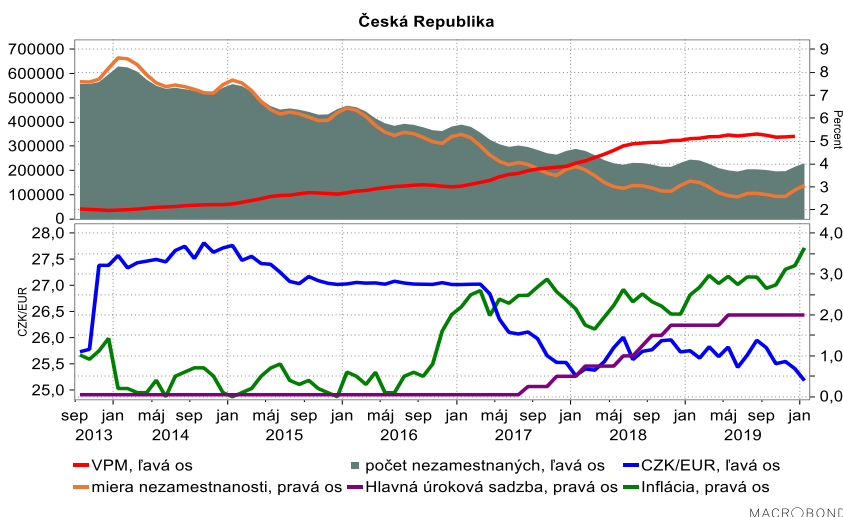

ČNB zvýšila hlavnú úrokovú sadzbu

Celková miera nezamestnanosti u našich západných susedov v januári mierne vyskočila na 3,07 %, čo predstavovalo približne 230 tisíc nezamestnaných osôb. Spomínaný januárový nárast však súvisí so sezónnosťou a nejedná sa teda

o výraznejšiu zmenu, hoci je pravda, že celková miera nezamestnanosti v ČR naráža na svoje dno, čo znamená priblíženie sa k prirodzenej miere nezamestnanosti. Ku koncu decembra bolo zároveň registrovaných 341 tisíc voľ-

ných pracovných miest a ich vývoj a prírastok resp. celkový počet sa tiež relatívne zastabilizoval. V ekonomike však sledujeme citeľný inflačný nárast (3,2 % v decembri), ktorý môže naznačovať vrchol ekonomického cyklu aj vzhľadom na stav celkovej nezamestnanosti, ktorá je najnižšia v rámci EÚ. Z dôvodu výrazného inflačného rastu pristúpila 6.2.2020 ČNB k navýšeniu základnej úrokovej sadzby (2-týždňovej repo sadzby) na súčasných 2,25 %. K zmierneniu inflačného rastu pri mohla prispieť aj samotná koruna, ktorá od augusta minulého roka posilňuje. Za január sa kurz pohyboval v priemere na úrovni 25,19 korún za euro. (jv)

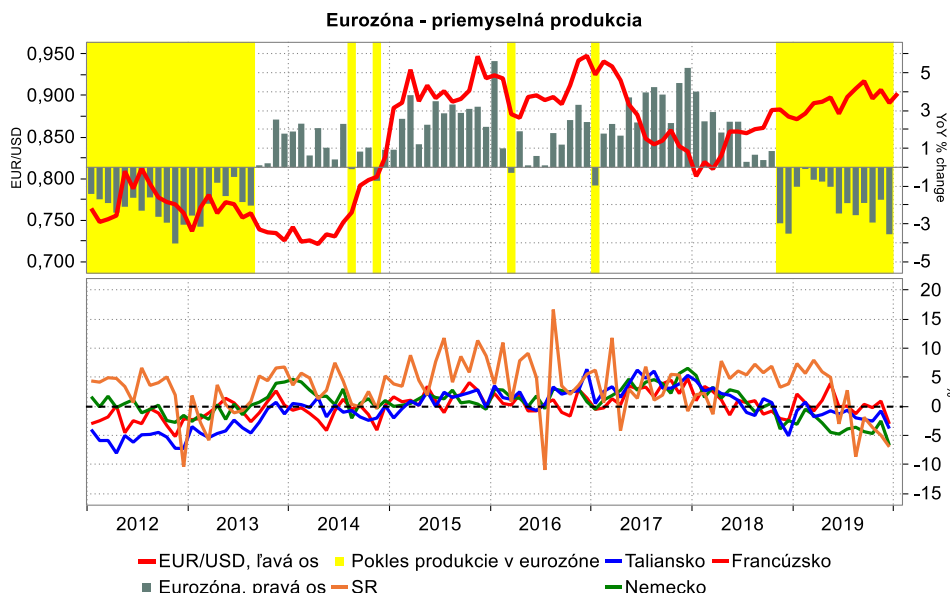

Priemyselná produkcia v Eurozóne

Priemysel v rámci teritória menovej únie sa borí s problémami. Pokles priemyselnej produkcie v Eurozóne majú na svedomí práve najväčšie ekonomiky únie, ktorých synergiou poklesla produkcia v decembri o 3,57 % medziročne. Pokles v priemysle možno sledovať kontinuálne už viac ako rok (14 mesiacov). Dôvody môžeme hľadať na svetovom obchodnom poli, ktoré sa v poslednom čase vyznačovalo obchodnými vojnami, poklesom dopytu, presmerovaním čínskych výrobkov z amerického trhu na ten európsky (z dôvodu amerického protekcionizmu) či neistota okolo brexitu. Proexportne zamerané ekonomiky tak veľmi citlivo vnímali všetky tieto zmeny. Slabosť priemyslu eurozóny

sa prejavuje v oslabovaní eura voči doláru. Zároveň by toto oslabenie mohlo napomôcť exportu a následne aj produkcii, no to zatiaľ nevidíme. Oslabenie eura by zároveň mohlo podporiť inflačný rast

v eurozóne, ktorý je stále vzdialený svojmu cieľu. Dlhodobou nízkym úrokovým sadzbám ECB sa tento stav zatiaľ nepodarilo zmeniť - ekonomika spomaľuje a infláciu sa nepodarilo naštartovať. (jv)

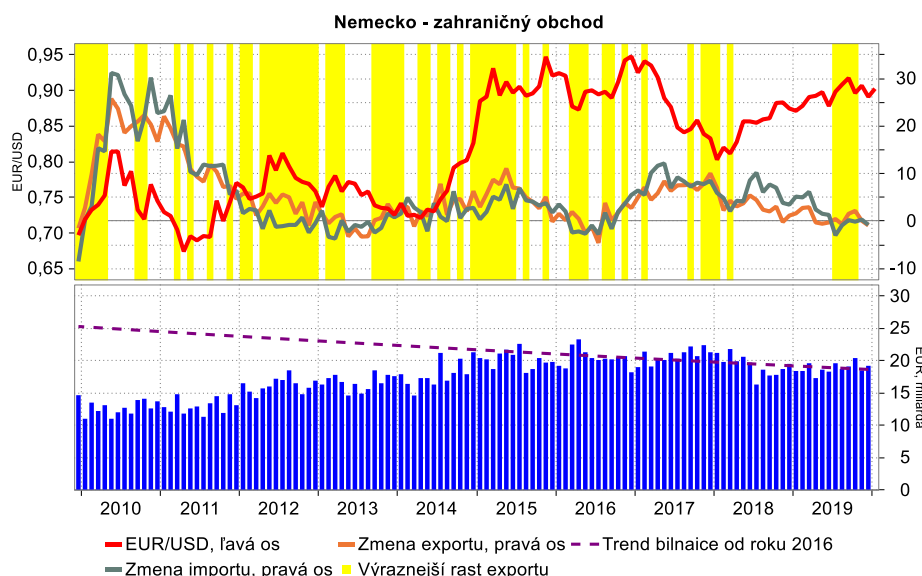
MACROBOND

ZO Nemecka v útlme

Poklesy v nemeckej priemyselnej produkcii do veľkej miery súvisia v vývojom celkovej zahraničnej výmeny tovarov. Tu môžeme vidieť aký útlm nastáva v zahraničnej výmene čoho dôsledkom sú nižšie objemy nových objednávok, medzi-

ročné prepady priemyselnej produkcie. Celkový export sa v decembri minulého roka znížil medziročne o 0,89 % a dosiahol 110,9 mld. eur. Podobne klesol aj import tovarov do Nemecka o 0,75 % a dosiahol 91,7 mld. eur za daný mesiac. Za

celý rok sa vyviezli tovary v hodnote až 1,33 bilióna eur a doviezli tovary v hodnote 1,11 bil. eur. Za celý rok sa zahraničnému obchodu v porovnaní s rokom 2018 podarilo vzrásť, ale nie už v takej dynamike ako v predchádzajúcich rokoch. Zastabilizovanie obchodnej bilancie resp. jej pokles negatívne vplyva na vývoj celkového HDP do ktorého vstupuje ako zmena čistého exportu. Previazanie týchto skutočností má za dôsledok spomaľovanie rastu celej nemeckej ekonomiky, ktorá vzhľadom na svoju veľkosť ďalej ovplyvňuje zvyšok EÚ. Ani oslabujúci sa kurz eura voči doláru zatiaľ nezvrátil trend vývoja zahraničného obchodu. (jv)

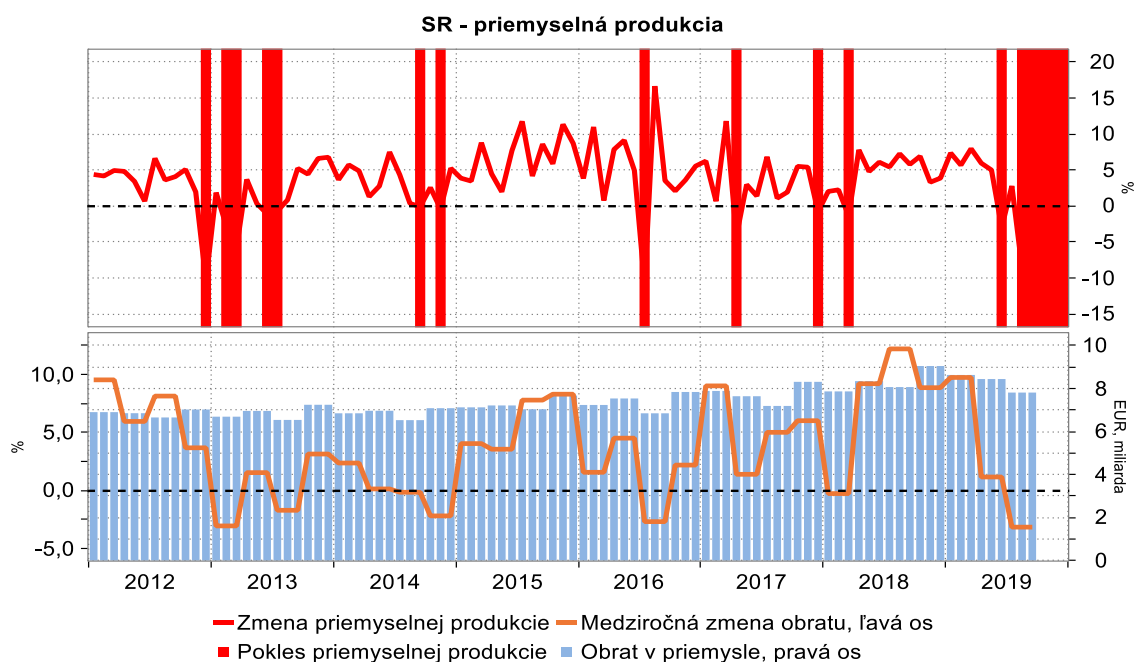
MACROBOND

Slovenský priemysel preberá nemecký trend

Slovenská priemyselná produkcia v nadväznosti na nemeckú sleduje trend medziročného poklesu. Ku koncu roka 2019 sa v decembri priemyselná produkcia prepadla o 6,96 % v porovnaní s decembrom roka 2018, čo znamenalo piaty mesačný prepád v rade. Zlá kondícia priemyslu sa začala prejavovať už v minulom roku spomaľovaním tempa rastu tržieb v priemysle, kto-

ré v treťom kvartáli 2019 dokonca medziročne poklesli. Táto skutočnosť ako aj nedostatok nových objednávok sa pretavili aj do útlmu ba dokonca aj spomínaného poklesu celkovej priemyselnej produkcie na Slovensku. S ďalším čiastočným oneskorením sa táto situácia premietne aj do vývoja slovenského HDP, ktorý tým môže o to viac spomaliť keďže priemysel je jeho vý-

znamnou súčasťou. Z dôvodu pro-exportného zamerania SR sa daná situácia premietla aj v zahraničnej výmene tovarov. Ekonomiku drží aj vďaka nárastu priemernej mzdy práve domáca spotreba. Sprísňujúce sa opatrenia zo strany NBS v úverovej politike však môžu túto oblasť tiež oslabiť. (jv)

MACROBOND

Hrozba prehĺbenia deficitu SR

Tzv. rozpočtový semafor zostavený Radou pre Rozpočtovú Zodpovednosť (RRZ) nám signalizuje vysoké riziko pri plnení rozpočtu (príjmov a výdavkov) subjektov verejnej správy. Ide o pravidelné mesačné sledovanie a následné prognózovanie plnenia rozpočtu. Rozpočet verejnej správy počíta v roku 2020 so schodkom 480 mil. eur, čo predstavuje 0,49 % HDP. RRZ však podľa

svojich prepočtov a prognóz odhaduje schodok až na 1,75 mld. eur čo predstavuje 1,79 % HDP. Za predpokladu, že vláda neprijme ďalšie opatrenia by mala odchýlka od plánovaného rozpočtu predstavovať až 1,27 mld. eur, teda 1,3 % HDP v roku 2020 z čoho plyní aj spomínané vysoké riziko pri dosahovaní naplánovaného rozpočtového cieľa. Znamená to opätovné vzdialenie sa

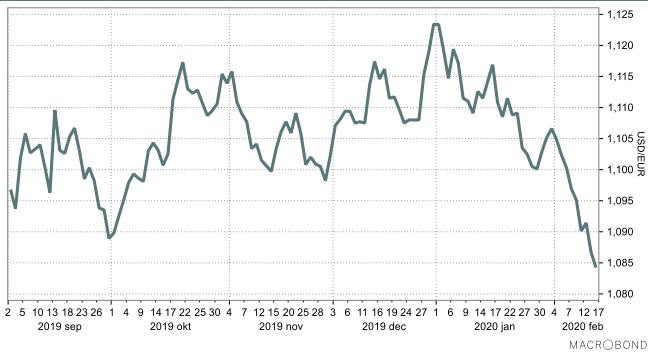
od vzletne prezentovaného vyrovnaného rozpočtu. Okrem toho situácii verejných financií neprospieva predvolebné obdobie kde hrozí ďalšie navýšenie výdavkov na sociálne balíčky a v takom prípade by mohol deficit podľa RRZ atakovať až 3 % HDP. (jv)

Tabuľka: Odhad deficitu rozpočtu verejnej správy podľa RRZ

Január 2020	Rozpočet 2020	Odhad RRZ	Odhýlka
Deficit v mil. eur	480	1 754	1 274
Podiel na HDP	0,49%	1,79%	1,30%

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

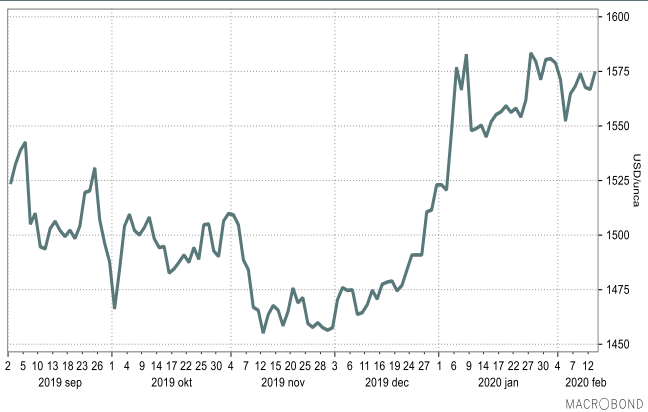
EUR/USD

EUR/CZK

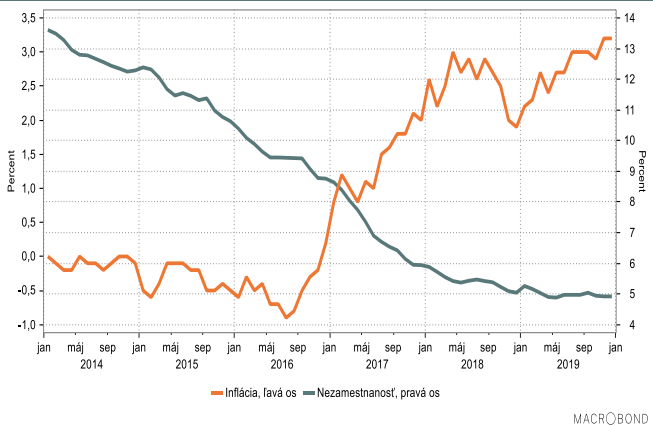
ZLATO

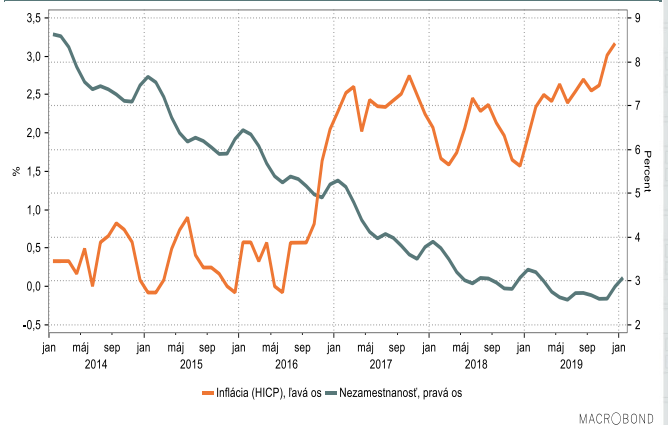
ROPA

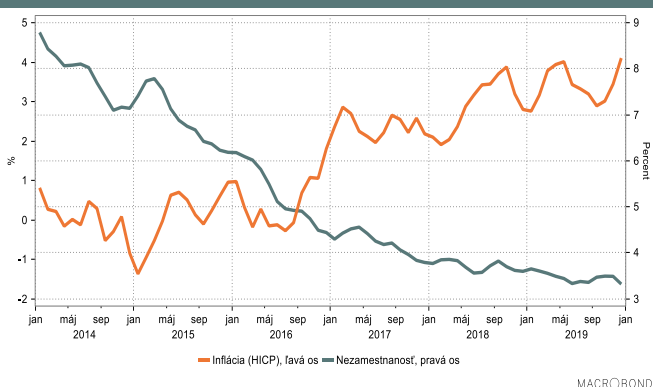
SLOVENSKO

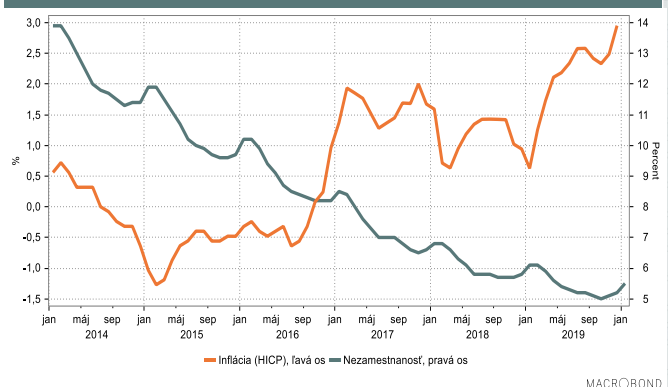
ČESKÁ REPUBLIKA

MAĎARSKO

POL'SKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

- Nemecká automobilka Daimler oznámila, že tržba za rok 2019 medziročne narástli o 3%. Aj napriek tomu ale automobilka zaznamenala pokles zisku. Zisk v roku 2019 medziročne klesol o 67% a teda bol 2,4 miliardy EUR. Bol to už druhý rok za sebou, kedy zaznamenali pokles zisku. Vo štvrtom kvartáli automobilka dokonca zaznamenala stratu. Tento pokles zisku bol zapríčinený vysokými nákladmi, ktoré sa spájali s emisnou kauzou a štrukturálnymi zmenami. V roku 2020 teda automobilka plánuje znižovať náklady a oznámila, že do konca roka 2022 zruší 10 000 pracovných miest, čím plánuje ušetriť 1,4 miliardy EUR.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura

Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík

Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:

Nebesník Martin

Bruchánik Rudolf

Vražda Ján

Uhrin Ján

Hladký Martin

Vajnorská 100/A

831 04 Bratislava

www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT